

Diakoniutdanningen i fokus

Forslag til ny modell ved Diakonhjemmets høgskolesenter

AV OLAV FANUELSEN

For tiden pågår det et intensivt arbeid med å utrede ny studie-modell og innhold for grunnutdanningen til diakonikandidat ved Diakonhjemmets høgskolesenter. Parallelt med dette arbeidet utredes også mulighetene for å få etablert en eller annen form for høyere utdanning i diakoni. Begge utredningene vil få store konsekvenser for den fremtidige diakonutdanning. Her vil vi trekke fram noen av de forhold som har vært fokusert når det gjelder grunnutdanningen.

Fra én til mange utdanningsveier

Helt fram til begynnelsen av 1970-tallet var Det norske Diakonhjem det eneste utdannings-tilbud for diakoner her i landet. Den 5-årige utdanning som til da ble gitt ved institusjonen fungerte i større eller mindre grad som en organisert helhet, med sykepleierutdanning, ett års sosialfaglig utdanning og ett års teologisk og praktisk-kirkelig utdanning. De aller fleste som etter et halvt års prøvetid fortsatte utdanningen, fullførte hele løpet, ble vigset til tjeneste i kirkelige eller sekulære stillinger og kalte seg diakoner.

Ved slutten av 1960-årene kommer det imidlertid til et oppbrudd. Det skjer på flere ulike områder.

For det første fatter Bispemøtet i 1966 et vedtak om at bare de

som går til kirkelige stillinger bør vigles.

For det andre blir den sosialfaglige utdanningen utvidet og godkjent som sosionomutdanning. Dette fører til at man fra 1971 får den såkalte linjedelingen, der søkerne kan velge mellom en sykepleiefaglig eller sosialfaglig linje, med et felles fjerde år bestående av teologiske og praktiske diakonale fag.

Fra høsten 1972 kommer også Norsk Diakonihøgskole i gang. Denne skolen tar etter hvert opp studenter som har andre grunnutdanninger enn sykepleierutdanning i tråd med det som har vært tradisjon i andre land. Utdanningsmønsteret her er det samme som ved Diakonhjemmet, 3 + 1 år. Studentene behøver ikke nødvendigvis ha tatt sin grunnutdanning ved en diakonal skole. Først på midten av 1980-tallet starter Diakonhjemmet med såkalt eksternt opptak, der studenter som har sin grunnutdanning fra en ekstern institusjon tas opp til det 4. året. Lenge hadde det da vært slik at studenter med avlagt kristendom grunnfageksamen fra for eks. MF eller universitetet fikk denne godkjent som en del av det 4. året. På 15-20 år skjer det med andre ord en betydelig differensiering av diakonutdanningstilbudet. Det blir mange veier til målet, selv om Diakonhjemmet i det alt overveiende rekrutterer

«interne» studenter til det 4. året.

Integrerte og åpne modeller

I den utredningen som går forut for linjedelingen i 1971, fremgår det klart at forutsetningen er at all teologisk undervisning skal være obligatorisk. Man tenkte seg altså en slags integrert modell, uten at man la forholdene til rette for en mer juridisk sammenknytning mellom den såkalte 1. og 2. avdeling. Alle erfaringer har vist at dette var et svakt punkt i modellen. Svært mange har opp gjennom årene reist spørsmål om det ikke nettopp var her man burde sette inn tiltak, slik at man ikke kunne få eksamen fra sykepleier- eller sosionomutdanningen, med mindre man hadde gjennomført det fjerde året. Internt ved Diakonhjemmet har dette spørsmålet fra tid til annen vært diskutert, men det har aldri vært tatt opp prinsipielt med myndighetene før nå i den siste utredningsfasen. På spørsmålet om mulighetene for å lage integrerte modeller sier den politiske ledelse i Kirke- undervisnings- og forskningsdepartementet klart nei. En sammenkobling av for eks. en sykepleierutdanning og et fjerde år, sees på som en utvidelse av rammene for sykepleierutdanningen, og dette er man for tiden ikke innstilt på å godta. I realiteten har man da kun åpne modeller som mulighet, og det er da i prinsippet også det man i

dag har. Nå reiser dette to sett av spørsmål.

For Diakonhjemmet som institusjon blir realiteten at man like godt først som sist må innse at Diakonhjemmets høgskolesenter ikke har én utdanningsmålsetting, men flere. Det vil si at sykepleier- og sosionomutdanningen vil fremstå som selvstendige utdanningsmål formelt. I praksis har jo dette vært en realitet siden 1971. Det blir imidlertid klarere at studentene ikke tas opp til en 4-årig utdanning, men til de ulike delene av diakonutdanningen separat.

Det andre spørsmålet som reises er om diakonutdanningen i det store og hele med dette svekkes. Blir den i realiteten ikke redusert fra 4 år til 1 år, eller 1/2 års praktikum, dersom man har kristendom grunnfag fra en annen institusjon?

Det kan nok tenkes at bildet teoretisk sette kan se slik ut. Som nevnt ovenfor er dette også

i dag en mulig utdanningsvei, så radikalt nytt er det ikke. Det er allikevel ikke til å komme forbi at det skjer viktige prosesser i løpet av de tre årene studentene gjennomfører sykepleier- og sosionomutdanningen. I den nye modellen som er til høring er det derfor skissert en styrking av disse skolens diakonale profil, slik at de fortsatt skal gi en diakonal utdanning.

En fleksibel ny modell

Den arbeidsgruppen som har utredet fremtidige modeller har lagt vekt på å komme frem til en fleksibel modell innenfor de utdanningspolitiske rammene som er gitt. Denne modellen er bygget opp av moduler, der fagutdanningen på 3 år, kristendom grunnfag på ett år, og et diakonpraktikum på et halvt år, er de sentrale elementene. Kristendom grunnfaget er foreslått lagt opp som to halvårsheter, og den første av disse sammen med diakonpraktikumet skal

utgjøre det som i dag kalles 2. avdeling og som kvalifiserer til diakontjeneste.

Det skal også være mulig å ta begge halvårshetene sammen med diakonpraktikum, eller også ta kristendom grunnfag før man starter den treårige fagutdanningen.

En slik fleksibilitet svarer på mange måter til utviklingen i samfunnet forøvrig, og til de forskjellige behov søkerne til Høgskolesenteret i dag har.

Utredningen er nå til høring internt ved Diakonhjemmet og i Diakonforbundet. Når høringsresultatene foreligger vil de bli bearbejdet, og arbeidet med utforming av mer konkrete studieplasser vil bli igangsatt.

STAVANGER BISPEDØMMERÅD, Sola prestegjeld.

SOKNEDIAKON

Stillingen som soknediakon i Sola er ledig. Prestegjeldet utgjør 69 kv.km. og består av 16.000 innbyggere fordelt på tre sokn, Sola, Tananger og Søernes og kapelldistriktet Ræge. Det er prest og menighetssekretær i hvert sokn og felles kateket.

Soknediakonen skal lede det diakonale arbeidet i Sola og Tananger menighet.

Stillingen tillegges enkelte fellesfunksjoner og rådgivning overfor de andre menighetene i prestegjeldet. Det forventes at soknediakonen deltar i gudstjenesten med liturgiske funksjoner minst 1 gang i måneden innenfor rammen av gjeldende bestemmelser.

Det er utarbeidet egen instruks for stillingen. Instruksjonen er for tiden under revisjon.

Søkere må ha: a) fagutdanning av minst tre års varighet innenfor helsefag, sosialfag eller pedagogikk og b) minst ett års diakonal utdanning.

Stillingskode 6859, lønnskode 9.2 lønnstrinn 19-23 herfra går vanlig pensjonsinnskudd. Tillegg for ubekvem arbeidstid og overtid, f.t. 6814,- pr. år. Kontor, telefon og skyssgodtgjøring ordnes. Det er ønskelig at den som tilsettes bosetter seg i kommunen. Menigheten vil være behjelpelig med å skaffe bolig.

Ansettelsen skjer forøvrig på de vilkår som fremgår av utlysning og de til enhver tid gjeldende lover, reglementer og tariffavtaler. Tiltredelse snarest mulig.

Nærmere opplysninger ved henvendelse til soknepresten i Sola, tlf. 04 65 34 41 eller 04 65 33 00 eller Stavanger bispedømmekontor tlf. 04 52 20 95. Søkere må opplyse om de behersker begge målføre. Søknader med kopier av vitnemål og attester sendes Stavanger bispedømmeråd, Eiganesvn. 113, 4009 Stavanger og må være kommet inn senest 28.08.92.